

СЕСІЯ Вярхоўнага Савета ССРСР новага склікання, да якой на працягу некалькіх дзён была прыкавана наша неадкладная ўвага, скончыла сваю работу. Прынятыя ёю рашэнні — надзвычайна важныя для жыцця нашай краіны і народа.

На сесіі быў выбраны Прыёмны Вярхоўнага Савета ССРСР на чале з К. Я. Варшавічам, адным са старэйшых дзеячоў Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы.

Утвораны таксама Урад. Пастановай вышэйшага органа дзяржаўнай улады краіны Старэйшай Савета Міністраў ССРСР прызначаны М. С. Хрушчоў. Гэтую пастанову Вярхоўнага Савета саветскія людзі і ўсе нашы сабры за ружом сусветлі і влічлі з задавальненнем.

Усебаковай і пільнай увагі запатрабавана да сабе на сесіі пытанне аб далейшым развіцці калгаснага ладу і арганізацыі машына-трактарных станцый. Зроблены аб гэтым на сесіі даклад Першым сакратаром ЦК КПСС, Старэйшай Савета Міністраў ССРСР тав. М. С. Хрушчоў.

На працягу амаль месяца прайшла абмеркаванне ў нашай краіне надзвычайна важнага пытання аб далейшым развіцці калгаснага ладу і арганізацыі машына-трактарных станцый. За гэты час адбыліся ў гарадах і вёсках сотні тысяч агульных сходаў, на якіх прысутнічала каля 50 мільянаў чалавек. Мноства людзей выступіла на сходах, у дзюгу і на радзее са сваімі меркаваннямі і прапановамі адносна далейшага развіцця калгаснага ладу.

Вельмі актыўны ўдзел у абмеркаванні належаць партыям і Урадам мерапрыемстваў прынялі працоўныя нашай рэспублікі, аб чым расказалі на сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР пасланцы ад Беларусі — дэпутаты М. Я. Аўхімовіч і Ф. А. Сурганав.

Прапанаваны партыям і Урадам мерапрыемствы атрымалі ўсеагульнае адобранне, і сесія Вярхоўнага Савета ССРСР прыняла да пытанню развіцця нашай сельскай гаспадаркі адпаведны закон. Гэтым законам ухвалена распарадана ЦК КПСС і Саветам Міністраў ССРСР праграма далейшага сацыялістычнага будаўніцтва на вёсцы, вырашана арганізаваць машына-трактарныя станцыі ў рамонтна-тэхнічных станцыях, устаноўлен парадка забеспячэння калгасаў тэхнікай, вызначаны абавязкі рамонтна-тэхнічных станцый, шляхі забеспячэння калгасаў кадрамі механізатараў, а таксама прадугледжаны многія іншыя мерапрыемствы, якія вынікаюць з задач далейшага развіцця калгаснага ладу.

Гэты закон саветскія людзі сусветлі з пачуццём вялікага задавальнення. Яны аднадушна адбараюць рашэнні Вярхоўнага Савета ССРСР і моцна перакананы ў тым, што выкананне належащих мерапрыемстваў прывядзе нашу сацыялістычную сельскую гаспадарку да новых вышэйшых росквіту і магутнасці.

На сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР было таксама разгледжана пытанне аб спыненні выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі. Як адзначыў у сваёй заяве на сесіі міністр замежных спраў ССРСР тав. А. А. Гімаляев, які выказаўся многія дэпутаты, гэтае пытанне набыла цвёрды характар і дэбату па ёй народнае асабліва важнае значэнне.

Пераважна большасць насельніцтва зямнога шара патрабуе спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі. На чале гэтага магутнага руху стаяць народы Саветаў Саюза і краін народнай дэмакратыі. Але сілы рэакцыі буржуазных краін супрацьдзейнічаюць гэтым жыццёва важным патрабаванням міралюбівага народа. У выніку выпрабаванняў смертоснай зброі працягваюцца, што вядзе да стварэння ўсё новых і новых відаў ядзернай зброі, павялічэнне канцэнтрацыі радыяактыўных элементаў у паветры і глебе, атручэнне арганізм людзей і пагражае нармальнаму развіццю будучых пакаленняў.

Саветскі Урад, занепакоены такім становішчам, пачаў неабходным выніцы гэтае пытанне на сесію вышэйшага органа дзяржавы.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАПЛЕЦЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 27 (1249)

Серада, 2 красавіка 1958 года

Цана 40 кап.

Нашы імкненні—стваральная праца, мір на зямлі!

меркавання даходзіць да колькасці і якасці працы, аб умовах індывідуальнай сацыялістычнага горада і г. д. Распрацоўка гэтых пытанняў мае выключна важнае значэнне для нашай тэорыі і практыкі.

Рэарганізацыя машына-трактарных станцый, як і правядзення ў свой час перабудова кіраўніцтва прамысловасці,—важныя рэвалюцыйныя крокі. Пасля перамогі ленынскай палітыкі калектывізацыі гэта адна з самых буйных і рашучых падзей у гісторыі сацыялістычнага ператварэння нашай вёскі. Ажыццэўленне належащих мерапрыемстваў ашчэ больш умяцце наш калгасны лад, саюз рабочага класа і савецкага, зробіць яшчэ больш магутным маральна-палітычнае адзінства савецкага грамадства, будзе садзейнічаць далейшаму росквіту нашай Радзімы.

Прапанаваны партыям і Урадам мерапрыемствы атрымалі ўсеагульнае адобранне, і сесія Вярхоўнага Савета ССРСР прыняла да пытанню развіцця нашай сельскай гаспадаркі адпаведны закон. Гэтым законам ухвалена распарадана ЦК КПСС і Саветам Міністраў ССРСР праграма далейшага сацыялістычнага будаўніцтва на вёсцы, вырашана арганізаваць машына-трактарныя станцыі ў рамонтна-тэхнічных станцыях, устаноўлен парадка забеспячэння калгасаў тэхнікай, вызначаны абавязкі рамонтна-тэхнічных станцый, шляхі забеспячэння калгасаў кадрамі механізатараў, а таксама прадугледжаны многія іншыя мерапрыемствы, якія вынікаюць з задач далейшага развіцця калгаснага ладу.

Гэты закон саветскія людзі сусветлі з пачуццём вялікага задавальнення. Яны аднадушна адбараюць рашэнні Вярхоўнага Савета ССРСР і моцна перакананы ў тым, што выкананне належащих мерапрыемстваў прывядзе нашу сацыялістычную сельскую гаспадарку да новых вышэйшых росквіту і магутнасці.

На сесіі Вярхоўнага Савета ССРСР было таксама разгледжана пытанне аб спыненні выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі. Як адзначыў у сваёй заяве на сесіі міністр замежных спраў ССРСР тав. А. А. Гімаляев, які выказаўся многія дэпутаты, гэтае пытанне набыла цвёрды характар і дэбату па ёй народнае асабліва важнае значэнне.

Пераважна большасць насельніцтва зямнога шара патрабуе спынення выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі. На чале гэтага магутнага руху стаяць народы Саветаў Саюза і краін народнай дэмакратыі. Але сілы рэакцыі буржуазных краін супрацьдзейнічаюць гэтым жыццёва важным патрабаванням міралюбівага народа. У выніку выпрабаванняў смертоснай зброі працягваюцца, што вядзе да стварэння ўсё новых і новых відаў ядзернай зброі, павялічэнне канцэнтрацыі радыяактыўных элементаў у паветры і глебе, атручэнне арганізм людзей і пагражае нармальнаму развіццю будучых пакаленняў.

Саветскі Урад, занепакоены такім становішчам, пачаў неабходным выніцы гэтае пытанне на сесію вышэйшага органа дзяржавы.

жаўнай улады нашай краіны. Вярхоўны Савет ССРСР разгледзеў вынесенае пытанне і прыняў адпаведную пастанову. У гэтай пастанове гаворыцца:

«Кіруючыся імкненнем пакласці практычным пачатак аўтономнаму спыненню выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі і тым самым зрабіць першы крок у напрамку канчатковага вырашэння чаалавечна ад пагрозы ашчыўчэння атамнай вядучай, Вярхоўны Савет Саюза Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік пастанавіў:

1. Спыніць правядзенне ў Саветскім Саюзе выпрабаванняў усіх відаў атамнай і вадароднай зброі.

Вярхоўны Савет ССРСР чакае, што парламента іншых дзяржаў, якія маюць атамную і вадародную зброю, са сваёй боку зробіць усё неабходнае, каб выпрабавальныя выбухі гэтых відаў зброі былі спынены таксама і гэтымі краінамі.

2. Даручыць Савету Міністраў ССРСР прыняць неабходныя меры да ажыццэўлення пункта 1-га гэтай Пастановы і звярнуцца да Урадаў іншых дзяржаў, якія маюць атамную і вадародную зброю, з заклікам прыняць аналагічныя меры, каб забяспечыць спыненне выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі ўсюды і на вечныя часы».

Гэтая пастанова Вярхоўнага Савета ССРСР мае выключна важнае значэнне для ўсяго чаалавечна і таму яна так прыхільна і горада сусветна міралюбівага сіламі зямнога шара.

Вярхоўны Савет ССРСР звярнуўся да Кангрэсу ЗША, Парламенту Вялікабрытаніі, бундстагу Федэратыўнай Рэспублікі Германіі, да парламентаў усіх краін свету па пытанню аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі.

Спыненне ўсімі дзяржавамі выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі, бесспрэчна, мець б вялікае значэнне для аздораўлення ўсёй міжнароднай абстаноўкі, спрымае б вышэйшаму чаалавечна ад прыгнетай трывогі за лёс міру, за лёс будучых пакаленняў людзей. Саветскі Саюз зробіць у гэтай галіне канкрэтныя прапановы і пачыні, цяпер слова за ўрадамі іншых дзяржаў, якія маюць атамную і вадародную зброю. Ад іх пазіцыі залежыць далейшы ход вырашэння гэтай агульначалавечай праблемы.

Вельмі шматзначным з'яўляецца тое, што на сесіі побач з пытаннем далейшага развіцця нашай калгаснай вёскі разгледжана пытанне барацьбы саветскіх людзей за мір. Гэта сведчыць аб тым, што мы ў сваёй краіне думаем не аб вайне, а аб мірным будаўніцтве, што стваральная праца і мір на зямлі—нашы штодзёжныя імкненні і клопаты, мота і сэнс нашага жыцця. Безумоўна, людзі, якія жывуць такімі думкамі і імкненнямі, заўсёды будуць мець спешы ў сваёй самазданай працы і высакароднай барацьбе.

Да знамянальнай даты

Позна свеціцца вокны аднаго з дамоў чыгуначнікаў на невялікай станцыі Залесе, што на Сморгоншчыне. Самадзейны скульптар Аляксандр Жываеў пасля рабочага дня працуе над новай скульптурай. Да 40-годдзя Саветскай Беларусі ён хоча зрабіць бюст заснавальніка Саветскай дзяржавы У. І. Леніна. Вобраз вялікага правадара працоўных вельмі хваляе самадзейнага мастака.

Імя А. Жываева добра вядома на Маладзечаншчыне. Яго работа неаднаразова паказвалася на абласных і рэспубліканскай выстаўках амяцэнчага мастацтва. Некаторыя скульптуры экспанаваны на выстаўках у Маскве. Скульптар не так даўно закончыў бюст праслаўленага партызанскага ваяжы Героя Саветскага Саюза Ф. Маркава. Гэты бюст набыў Ашмянскі краязнаўчы музей.

М. КАЗЕЛ.

Вынікі конкурсу

Надаўна ў Мінску праходзіў конкурс калектываў і асобных выканаўцаў мастацкай самадзейнасці прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў, устаноў і вайсковых падраздзяленняў Мінскага гарнізона, арганізацый аддзелаў культуры Мінгарвыканкома і Мінскім акружным Домам афіцэраў імя К. Я. Варшавы. У конкурсе прынялі ўдзел 13 калектываў — 1020 удзельнікаў самадзейнасці. Жюры прасудзіла першае месца каштоўным падарункам і граматы мастацкай самадзейнасці цагельнага завода № 2. Шасці удзельнікам гэтага калектыву ўручылі граматы аддзела культуры Мінгарвыканкома і акружовага Дома афіцэраў. Калектыв мастацкай самадзейнасці Вышэйшага інжынернага радыётэхнічнага вучылішча, які заняў другое месца, узнагароджаны каштоўным падарункам і граматай, а шэсць яго удзельнікаў атрымалі граматы. Трэціе месца заваяваў калектыв мастацкай самадзейнасці Дома афіцэраў.

Усёго ўзнагароджана 39 удзельнікаў агульна і п'яць калектываў. Сярод іх — калектыв фабрыкі імя Тэльмана, танцавальны калектыв пад кіраўніцтвам Хлопавы, калектыв самадзейнасці мясакамбіната, аркестр пад кіраўніцтвам Калеснікова і інш.

У акружным Доме афіцэраў адбыўся вялікі канцэрт пераможцаў конкурсу.

К. ФАМІН.

Сход тэатральных крытыкаў

У Саюзе пісьменнікаў БССР адбыўся сход, прысвечаны стану тэатральнай крытыкі ў рэспубліцы. Докладам па гэтым пытанню зрабілі Л. Мазалеўская, А. Сабалеўскі і А. Есакоў.

У абмеркаванні надзвычайна важныя задачы крытыкі і тэатральнага ўдзельніка Я. Простаў, Я. Парватаў, А. Маханака, А. Кучар, А. Гуткова, У. Нафед, Г. Барышай, Т. Бушко, Я. Шахароўска, У. Юрвіч і інш. Яны адзначылі хібы рэцэнзій у газетах, унеслі практычныя прапановы па паліпшыню якасці артыкулаў і манатграфіяў аб тэатрах і асобных дзеях мастацтва.

Закончылася першая паловіна Міжнароднага конкурсу імя П. І. Чайкоўскага. У творчым саборніцтве скрыпачоў, якое праходзіла каля двух тыдняў, першае месца заняў малады саветскі скрыпач Валерый Клімаў. Астатнія сем месцаў падзялілі Віктар Пайкаен (СССР), Штанфан Руха (Румынія), Марк Лубоўскі (СССР), Віктар Ліберман (СССР), Валынцін Жук (СССР), Джойс Фіслер (ЗША) і Зарыус Шыммураева (СССР).

31 сакавіка пачаўся конкурс піяністаў. На здымку: пасля выступлення. Таварыскія гутаркі паміж удзельнікамі конкурсу скрыпачоў Джойс Фіслер і Валынцінам Жукам. Злева — скрыпач майстар Д. Патаў (СССР). Фотахроніка ТАСС.

У Міністэрстве культуры

Міністэрства культуры БССР зацвердзіла мерапрыемствы па падрыхтоўцы да 40-годдзя БССР. Важныя задачы стаяць у бягучым годзе перад творчымі калектывамі тэатраў, музых і канцэртных устаноў па стварэнню новых высокакачэўных твораў мастацтва. Каб выканаць гэтыя задачы, работнікі мастацтва павінны ўстанавіць больш цеснае творчае сувязі з пісьменнікамі і кампазітарамі, вывучаць дасягненні братніх рэспублік у галіне драматургіі для папулярызацыі рэпертуара тэатраў БССР, прыняць у дэду ў правядзенні тэатраў Прыбалтыцкай вёскі.

Канцэртныя арганізацыі і музычныя навуковыя ўстановы рэспублікі правядуць цыклы канцэртаў, якія адлюструюць жыццё беларускага народа, а таксама спецыяльныя праграмы, прысвечаныя вобласным датам, канцэрты-сустрэчы з камсамольцамі і моладдзю горада і вёскі.

У снежні 1958 г. і студзені 1959 г. ў рэспубліцы будзе праведзена дэкада беларускага мастацтва, у якой прымуць у дэду лепшыя творчыя калектывы і асобыя выканаўцы тэатраў, музых і устаноў.

Сябе будучы правядзенне рэспубліканскіх конкурсу на лепшыя аднаактоўныя п'есы, п'есы і танцы (музыка, паставіўка), конкурс маладых музычных выканаўцаў (інструменталіст і вакаліст).

Насельніцтва рэспублікі зможа праслухаць цыклы аўтарскіх канцэртаў беларускіх кампазітараў, канцэрты, прысвечаныя творчасці маладых кампазітараў БССР, канцэрты майстроў і творчай моладзі.

У залах Дзяржаўнага мастацкага музея БССР у снежні г. в. адкрыюцца юбілейныя выстаўкі новых работ беларускіх мастакоў. Будучы таксама арганізацыя перасоўны рэспубліканскія выстаўкі дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Важнае месца ў рабоце тэатраў, музых і канцэртных устаноў зойме работа па абслугоўванню сельскага гледача. У раённых цэнтрах і на вёсках абуздзена не менш двух тысяч канцэртаў. Калектывы студыі «Беларусьфільм», апрача закончанага вытворчасці мастацкага фільма «Шчасце трыба берачы» (сцэнарый А. Маханака і А. Кучара), «Галіцынскі спаніеў апоўначы» (сцэнарый М. Фігуроўскага і А. Кучара), «Строга жывячы» (сцэнарый М. Блісінана), «Дзяўчынка шукае бацьку» (сцэнарый К. Губарчыка).

У 1958 г. будучы выпушчаны таксама дакументальныя фільмы.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

Чацвёрты пленум праўлення Саюза пісьменнікаў Беларусі пачне сваю работу 4 красавіка ў 11 гадзін дня ў памяшканні СП БССР.

Новое ў вёсцы Людзі вучацца

Іван ЦІМОНЧЫК, першы сакратар Кіраўскага РК КПБ.

паставілі самакармушкі. Пры дапамозе новых метадаў працы калгасы раёна ў 1957 г. атрымалі на кожнай 100 гектараў сельгасугоддзяў больш чым на 20 цэнтнераў мяса, а на 1958 г. узялі абавязальствы атрымаць на кожнай 100 гектараў больш чым на 40 цэнтнераў. Такія прыклады цікавых экскурсій нашых калгаснікаў можна прыгачаць значна больш.

Экскурсіі—вельмі карыснае форма вучобы калгасных кадраў. Мы і надалей будзем практыкаваць такія выезды. У першую чаргу вольнемся за стараннае вывучэнне вопыту праслаўленага калгаса вёскі Калінаўка, пра які многія ведаем з друку. Але, як вядома, нават з выдатнага газетнага артыкула не даведзешся столькі, колькі ўбачыш сам. І вось мы—за экскурсіі!

ЗАВОЧНІКІ

Есць у нас калгас «Камуніст». Да апошняга часу аб гэтай сельгасарцелі і яго старшын тав. Шпілеўскі мала што сусветкалася ў друку. А вось цяпер у гэтым калгасе многа новага, прыемнага, аб чым варта пісаць.

Калгас першым у раёне і адным з першых у рэспубліцы пачаў адкарміваць свіней сухімі кармамі з самакармушак, і за адзін год больш чым у два разы павялічыў вытворчасці свініны.

У гэтай сельгасарцелі аспіралі 124 гектары тарфянікаў, якія занялі пад кармавыя культуры, нарэшце, пачалі больш правільна выкарыстоўваць пад пасевы глебу. Усё гэта стварыла магчымасць у некалькі разоў павялічыць вытворчасць кармаў. І вось выдатны вынік: толькі ў параўнанні з 1956 г. летас вядоў ад кожнай каровы павялічыліся аж на 1030 кілаграмаў.

У калгасе пры партарганізацыі створана школа агітатараў. Арганізоўваюцца аграхімлабараторыя з мэтай вывучэння асаблівасцей мясцовых глеб, каб надалей

больш правільна размяркоўваць іх культуры.

Дарочна, тав. Шпілеўскі працуе старшын калгаса ўжо некалькі год, але асабліва стаць любіць добрыя пачынанні тады, як пачаў заочна вучыцца ў Горакскай сельгаспадарчай акадэміі.

Варта падкрэсліць, што ў сучасных умовах старшыня калгаса, які не мае вышэйшай адукацыі, не можа паспяхова кіраваць сельгасарцеллю, вырашаць складаныя задачы кіраўніка сельгасарцелі, які б не ведаў добра канкрэтнай эканомікі, асноў аграрна-і заагэніі, не рабарыраў б, пры тым добра, у пытаннях палітыкі і культуры. Пасляна ў апошнія гады партыям па працы ў калгасы ініцыятыўны камуністы не з'яўляюцца часовамі работнікамі, яны рэдуцуюць, што назаўсёды абраў сабе жыццёвы шлях, цесна звязаны з калгасам. Вось чаму яны імкнучыся да ведаў, да вучобы.

У нашым раёне 21 калгас. Такія старшыні, як тав. Арлоўскі і іншыя, маюць вышэйшую адукацыю. Мы цяпер дамагачымся, каб кожны старшыня калгаса скончыў заочна вышэйшую навуковую ўстанову. Старшыні калгасаў тт. Уладзіміраў, Шпілеўскі, Каган і некаторыя іншыя ўжо вучацца. Цікава зазначыць, што ў іх добра дадацца і гаспадарчыя справы.

Вось чаму мы за заочнае навучанне калгасных кадраў у ВДУ.

ШКОЛА БРЫГАДЗІРАУ

Раней у калгасах мы часта чулі папрокі:

— Аб старшынных сельгасарцелей вы клопачыцеся, а пра сарыяне звано калгасных кадраў забыліся. Не сочыце, каб вучыліся брыгадзіры, звынаваў...

Папрокі справядлівыя. Цяпер акрамя п'яталіх экскурсій і заочнай вучобы многія старшыні, у раёне належаць пастаяльны семінар старшын калгасаў, на які абмяркоўваюцца надзвычайныя пытанні калгаснай практыкі, вучаюцца матэрыялы канкрэтнай эканомікі сельскай гаспадаркі, вядзецца дэталёвае азнаямленне з саветскім заканадаўствам, навінамі літаратуры і мастацтва...

Цяпер ужо і палыводчая брыгада або ферма не тыя, што былі раней; часам адна брыгада—большая, чым ранейшыя два дробныя калгасы. У практыку калгаснага будаўніцтва ўключаюцца многа новых мерапрыемстваў: стварэння комплексных брыгадаў, пераводжача брыгадаў і фермы на гаспадарчы разлік, ідзе змаганне за зніжэнне сабекошту вытворчасці сельгаспадарчых прадуктаў на розных участках працы: правільна размяркоўвацца глеба пад розныя культуры і ажыццэўляцца неабходныя эканамічныя мерапрыемствы, каб узяць іх ураджайнасці, і, нарэшце,—увядзіцца аджор свей сукхіх кармамі з самакармушак. Пералік падобных змен у практыку калгаснага будаўніцтва можна працягнуць далей.

Вырашэнне ўсіх гэтых пытанняў патрабуе сістэматычнай сур'ёзнай вучобы брыгадзіраў і загадчыкаў фермаў. Але які іх вучыць? Мы стварылі школу брыгадзіраў. Вучэбны план яе—80 акадэмічных гадзін, акрамя экскурсій па практычнаму вывучэнню кіраўніцтва брыгадамі ў лепшых калгасах раёна, такіх, як «Рассвет». У школе ўся праграма грунтуецца на практычным паказе. Лектары тут з'яўляюцца самі старшыні калгасаў, найбольш вопытныя агра-номы, партыйныя работнікі, якія добра ведаюць умовы і перспектывы развіцця кожнага калгаса паасобку.

Выпуск першых двух патокаў школы, які яздаўна адбыўся, паказаў, што такая форма вучобы брыгадзіраў—сама яна згодная.

КЛОПАТЫ АБ КУЛЬТУРЫ

Амаль у кожным калгасе раёна ёсць цяпер клуб, некалькі бібліятэкаў, хаты-чытальні, чыровныя куткі на фермах. Чытаць ёсць амаль у кожнай калгаснай сям'і. Выключна большасць калгасных дзюроў атрымлівае газеты і часопісы.

Калгаснікі нашага раёна праявілі выдатную ініцыятыву — да 40-годдзя Саветскай Беларусі яны абавязаліся пабудавать клубы ў кожнай палыводчай брыгадзе. Асабліва ўвага звернута на выкарыстанне мясцовых будаўнічых матэрыялаў.

— Як пабудавана спадарожнік Зямлі? — Што такое сон і снабачанне?

Калгаснікі цікавіць новыя творы мастацкай літаратуры, кінафільмы і г. д. На ўсё гэтае пытанні яны хочучы паўчыць дакладны адказ. Жыццё патрабуе больш высокага культурнага ўзроўню калгасных кадраў. Трэба зазначыць, што адсутнасць клопатаў аб ім з'явілася адной з галоўных прычын цяжкасці кадраў, вынікаў і г'янаства, амаральных учынкаў і многіх іншых «хвароб», якія перажадалі паасобным кіраўнікам калгасаў або брыгад забеспячэння правільнае кіраўніцтва.

Работнікі райкома ў гутарках з калгаснымі кадрамі пачалі цікавіцца тым, што і як чытаюць старшыні і брыгадзіры, сталі раіць ім, на якія літаратурныя навінікі трэба звяртаць асаблівую увагу. Мы многае зрабілі па прапандзе на вёсцы апошніх кніг І. Шамякіна, Г. Нікалаева і Л. Абухавай, у якіх умяшчана важныя пытанні калгаснага жыцця. Мы таксама патрабавалі, каб калгасныя кадры актыўна наведвалі кіно. Райком партыі паставіў наведана задачу дамагачыся, каб старшыні калгасаў і брыгадзіры набылі ўласныя бібліятэкі. І ў гэтым напрамку ёсць дасягненні. Усе нашы старшыні калгасаў і многія брыгадзіры маюць добрыя бібліятэкі з твораў палітычнай, агра-тэхнічнай і мастацкай літаратуры. Гэта тт. Арлоўскі, Колалазаў, Шпілеўскі, Рудзінскі і іншыя.

У праграму для школы брыгадзіраў уведзены лекцыі на навуковыя тэмы, лекцыі, прысвечаныя дасягненням саветскай культуры, маральнаму абліччу калгасных кадраў і г. д.

Вось чаму старшыні такіх калгасаў, як «Камуніст», «Радзіма», імя Тэльмана, і іншых сталі арганізатарамі правядзення літаратурных вечараў, стварэння гурткоў мастацкай самадзейнасці. Яны звярнулі належаў увагу на работу культуры-асветных устаноў. Старшыня калгаса «Чырвоны бачок» тав. Кушніч і старшыня калгаса «Радзіма» тав. Іош сталі практыкаваць масавыя лекцыі калгаснікаў у Вабурскі драматычны тэатр, на канцэрты ў раёны Дом культуры. Старшыня ж калгаса «Ка-

муніст» тав. Шпілеўскі часта запрашае групы артыстаў для выступленняў у калгасным клубе.

Добры калгасны

СЛОВА НАШАЙ МОЛАДЗІ

Днямі абдувацца чацверці плакні праблема Саюза пісьменнікаў БССР. На ім будзе весціся гаворка аб тым, якіх пспехаў дала наша літаратура за апошні год і якія стаяць перад ёй задачы, аб найбольш важных праблемах літаратурнага жыцця.

Для беларускай савецкай літаратуры характэрна тое, што яе рады штогод папаўняюцца новымі і новымі імямі, якія ідуць з непраданага народа, з крыніц працоўнага жыцця. У нашым друку вель часта і часта п'ялюцца імяны маладых аўтараў — паэтаў, празаікаў, драматургаў, якія закліваюць аб сабе добрымі творами.

Сёння газета «Літаратура і мастацтва» змяшчае карговую падборку вершаў маладых паэтаў. Некаторыя з аўтараў гэтых вершаў ужо вядомыя чытачам. Але разам з імі выступаюць зусім маладыя і на прастору і на творчым імпульсе аўтарства — студэнт з Полацка А. Канапелька, рабочы Рэчыцкага аблвазлага камбіната У. Дубовік, воін Савецкай Арміі В. Клімкоў, Некаторыя з іх друкуюцца ўпершыню.

Пажадаем жа нашым маладым паэтам шчаслівага шляху ў літаратуру, пайннай любові, авалодвання паэтычным майстэрствам, пспехаў у жыцці, у працы на карысць сваёй сацыялістычнай Радзімы.

Алесь НАГРОЦКІ

Ул. ЛЯПЕШКІН

3 думкай пра мір

Сонечны зайчык у хату заскочыў,
Пабег па сцяне, а потым па столі.
Бегаў, стаміўся, пачаў разважаць:
Дзе б сяміцца, дзе б адначыць крмчыць.
У хлопчыка Джона на шчоках — ямачкі.
Ямачкі — надзейнае месца: няма ў іх нікога.
Сонечны зайчык падкраўся да ямачак,
Заскочыў у іх, стаўся, не дыша.
Вяды захістаў паўзе пасяда дарогі,
Аж бацька паўзе саязіна да ямачак.
Гэта Джон пусціў нападзіць ёў зайчыка,
Ен прымарозіў палчык, яму бялюча...

Праз трыццаць гадоў Джон — мужчына,
Свазіль у красе і смочка сгарыў.
На твары — сахараняны ўсмешка,
Мужчына носіць страшнае імя — Вайна;
Ен ужо вырашае жыць ці не жыць хлопчыкам,
У якіх на твары — ямачкі,
А ў ямачках — сонечныя зайчыкі.
Вырашае: жыць ці не жыць?

Зайчык, зайчыкі! Эх, чаму ж ты воўкам не стаў,
Глоткі тады яму не перагрызці!

Яўген КРУПЕНЬКА

Бацька

Дзяцтва маё!
Не гуляла ты з ішчакмі
І хлеба зайчыкага няваў не бачыла,
Запомніла рукі мазольныя бацькавы,
Суладны стук яго сэрца гарачага.
І вост развітанне перад дарогаю,
Чаканне, ці хутка далому ён вернецца,
Дарога ў бацькі такая доўгая,
Згубілася нельзе пад Брэстам у верасні.
У часці вайскавай стаяць на ўліку ён,
І я, націпаўшы пагоны зялёныя,
Кажу аднагодам:
— Шчасце вялікае
Мень сэрца гарачае, рукі мазольныя.

Зіновы вецер

На полі вецер снег грабе,
Стагі стагуе на гумне,
Пад страхі лезе будаюць,
Як фарбай беліць сцены іх
І сажу тшысці з каміноў.

Шчасце

Вочкі чорныя, нібы смароззіна,
Твар смугляны і чуб, нібы лён,
Кожны вецер ка мне прыбывае,
Саўшча казкі, малыя іні.
Распрацеца, залезе на ложка,
Поруч ляжа, у твар заганяе:
— Слухай, татка, — гаворыць,
— а можа

Пра Алёнку расказаў мне...
Сказ пра тое ідзе, як да п'яса
У адуце на шмат галін,
Алуцішчы на грудзі косы,
Басаногай Алёнка сядзіць.
Нават заставаў шчыбет звонкі
Не разгоніць дзівочым сум...
Сын гаворыць: — Давай для Алёны
Я шукеркі, пірог занясучы...
Позні час. Вечер стогне глуха,
Паміж яблынь гулае ў садку.
Казку сын пра Алёнку праслаўдаў,
Сільна за шыю заклаўшы руку...
То не шчасце, хіба, скажы ты,
Каб у зорнай вачыярнай шышы
Пад цудоўнай казкі, шум жыта
Засмялі ў дамах малымі!

Васіль КЛІМЯНКОЎ

Дуб

Ты на ім не ўбачыш расы:
Дуб не любіць такой расы.
Што ў ім вялікае б'яс,
У магутна раскінутым голі.
Тут уся яго прыгажосць
Сірою хвалюў жытняга поля.
А на ім кожны жолуд тайком
Марыць стаць маладым дубком.

Анатоль КАНАПЕЛЬКА

Галінка

Галінку алмамаў сіберны вецер
І злосна кінуў на калючы снег.
І вельмі, вельмі горка стала мне,
Што ў свеце будзе менш адным
сукуццем.

Уладзімір ДУБОВІК

Патрэбнае выданне

Да 40-годдзя Савецкай краіны Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпусціла кнігу «Пад сцягам Кастрычніка». Гэта вельмі патрэбнае і цікавае выданне. У яго ўвайшлі творы беларускіх пісьменнікаў, старэйшых і маладых, напісаныя на працягу савецкай гісторыі савецкага грамадства. Тут сабраны лепшыя аповяды, вершы, урывкі з раманаў і аповесцей. Гэта творы, прысвечаныя Кастрычніку, Радзіме, роднай Камуністычнай партыі, барацьбе і творчай працы савецкіх людзей. Калі чытаеш кнігу, ствараецца ўражанне, што перад табой суцэльнае мастацкае паляно, якое паслядоўна раскавае аб велькіх падзеях нашага часу, аб нашых сучасніках.

У першым раздзеле кнігі змешчаны лепшыя творы беларускай савецкай літаратуры аб Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайне. Адрываецца раздзел вальмік урывкам з павы П. Глебкі «У тыліні». Яна даўно заслужыла высокую ацэнку і прызнанне чытача. Але чытач яшчэ і яшчэ раз будзе перачытваць радкі, ад якіх вост подыхам кастрычніцкіх дзён, калі наш народ пах кіраўніцтвам Камуністычнай партыі, пад сцягам Леніна ўтвараў першую ў свеце сацыялістычную дзяржаву.

Яркі і напружаны па эместу ўрывак з павы П. Глебкі дапаўняецца ўрывкам з аповесці Яўба Коласа «Дрыгва», у якім раскаваецца аб вызваленні беларускіх земляў ад беларускай урыўкам з павы П. Броўкі «Праз горы і стэп», прысвечанай барацьбе Самарскай кавалерыйскай дывізіі ў часы грамадзянскай вайны. Гэта хваляючы аповяданні аб тым, што перажыў наш народ, чаго не здоліны сцерці ў народнай памяці дзёны, дзёны гады.

Аб тых, хто ўзначальваў готую барацьбу, хто вядзе нас да перамогі камунізма, гаворыцца ў другім раздзеле кнігі. Тут сабраны лепшыя вершы, аповяданні, урывкі з твораў беларускіх паэтаў і пісьменнікаў, прысвечаныя нашай роднай Камуністычнай партыі і яе геніяльнаму старэйшаму правяду Ул. І. Леніну. Тут прыкніжаны вышкі павы верш Аркады Кулашова «Камуністы», палыміяны радкі Петруся Броўкі, прысвечаныя XX з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, верш М. Калачынскага пра неўміручы п'яціці камуністаў у гадзі Вялікай Айчыннай вайны, верш К. Кірэнькі «Сіла праўды майёй», у якім услужаецца дзейнасць камуністаў у барацьбе за мір, за шчаслівае жыццё ўсіх працоўных, верш П. Прыходзькі «Мая заява». Тут жа змешчаны вершы С. Грахоўскага, П. Прануцка, П. Панчанкі, прысвечаныя Ул. І. Леніну. Усё, што напісана нашымі паэтамі аб партыі і яе правяду, аб камуністах, сатырычныя і гумарыстычныя творы беларускай савецкай літаратуры.

Не спыняючыся падрабязна на эместе кожнага раздзела, хочацца сказаць аб той уважлівасці і стараннай рабоце, якую працаваў укладальнік гэтага зборніка Р. Шкраба. Кніга адрасавана самадзейным калектывам. Але калі яе чытаюць, безумоўна,

будзе больш шырокае — у першую чаргу яе будзе чытаць наша моладзь. Укладальнік удзячы тое, што ў кнігу «Пад сцягам Кастрычніка», прысвечаную 40-годдзю Савецкай улады і прызначаную для мастацкага чытання, для масавага чытання, павыны ўвайшлі лепшыя творы, напісаныя беларускімі пісьменнікамі і паэтамі розных пакаленняў за сораг год. Гэта была нялёгкае задача. Але ўсё ж укладальнік, на нашу думку, справіўся са ёю.

Вельмі ўдала прадумана тэматыка кнігі. У ёй сем раздзелаў, прысвечаных Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайне, гадзі першых п'яцігоддзя і калектывізацыі сельскай гаспадаркі, кіруючай ролі партыі ў барацьбе савецкага народа за камунізм, жыццё і барацьбе працоўных Заходняй Беларусі, палізіам савецкага народа ў гадзі Вялікай Айчыннай вайны і, нарэшце, сённяшні дзень нашай рэспублікі, барацьбе народаў за мір. Такі тэматычны падбор і размяшчэнне твораў, уключаныя ў асобныя раздзелы, робіць кнігу цэльнай і цікавай па эместу.

Р. Шкраба ўдзячы павышоў да складання кнігі і адроваў у яе сапраўды лепшыя паэтычныя і празаічныя творы, якія будучы чытацця і слухацця з вялікай увагай.

І тым не менш, нельга ўсё ж не прагавіць п'яціх прэтэнзій да зборніка. Нам думецца, што ў ім трэба было шыры прадставіць нашу беларускую прозу, творы як старэйшых, так і маладзёных пісьменнікаў. Недастаткова ў зборніку празаічных твораў, асабліва аповяданні аб сённяшнім дзні рэспублікі. А такія аповяданні ёсць у многіх нашых празаікаў. Нам здаецца таксама, што ў кнігу можна было больш уключыць баек і іншых гумарыстычных твораў для мастацкага чытання.

На нашу думку, у зборнік варта было б уключыць урывкі з такіх твораў, як «Босыя на вогнішчы» Міхаса Чарота, «Дзесяты падмурак» Паўлака Труса. Можна было ўключыць у кнігу вершы А. Астройкі з яго зборніка «Случай полас», які быў выданы ў партызанскім падполлі.

Да гістарычнага верасня 1939 года да ўважання панскай Польшчы імат добрых рэвалюцыйных вершаў напісаў паэт Міхаста Засім. Шкада, што такі, напрыклад, перш, як «Нарвагай», не ўключаны ў кнігу.

Хочацца пажадаць, каб Дзяржаўнае выдавецтва больш выдавала такіх тэматычных зборнікаў для мастацкага чытання: аб нашай моладзі, намасола, зборнікі для дзядей сярэдняга і старэйшага ўзросту. Было б добра асобным выданнем выпусціць кнігу, у якую ўвайшлі б лепшыя байкі, сатырычныя і гумарыстычныя творы беларускай савецкай літаратуры.

Выданне такіх кніг, безумоўна, паспрыяе прапагандае адабыткаў нашай беларускай літаратуры, яшчэ большаю ўмянаванню сувалі пісьменнікаў з чытачамі.

Л. ЦАРАНКОЎ.

Па слядах нашых выступленняў

„Абое рабое“

На фельетон «Абое рабое», змешчаны ў нашай газеце 15 лістапада, у якім раскаваляся аб іммеральных паводзінах Бадзькі М. М. і Шадурскай В. С., рэдакцыя атрымала наступнае рэагаванне.

Міністэрства аховы здароўя БССР паведамліла, што фельетон быў абмеркаваны на сходзе навуковых работнікаў Беларускага навукова-даследчага санітарнага інстытута. Паводзіны супрацоўніка інстытута Шадурскай В. С. былі асуджаны грамадскаму ўстаюнам. Адначасова дырэктарам інстытута

та праз газету «Медыцынскі работнік» аб'яўлены конкурс на замашчыне штатных пасаў, у тым ліку і на пасаду, якую займае Шадурская В. С.

Фельетон «Абое рабое» быў абмеркаваны і на пасяджэнні прэзідыума Акадэміі навук БССР; вырашана «вызваліць кандыдата тэхнічных навук тав. Бадзьку М. М. ад займаемай пасады намесніка дырэктара па навуковай рабоце Фізіка-тэхнічнага інстытута АН БССР».

Першая труба

Сабраўшыся ў кантору калгаса, хлопцы сувавалі, разганяючы нуду тытульным дзімак. «Пайсці б куды-небудзь... А куды?» Паіраілі адзін на аднаго дм зноў куралі.

З уважліва пачуліся крокі. Вартаўнік, які драмаў ля печы, падакніваў, вірнуў у акно і таямніча прашаптаў:

— А ну, хлопцы, выйшце сюды! Некта дужа важна да нас прыхеа! Рэчыніліся дзверы. Парог пераступіў страляны крокам кананасты мужчына, апрануты ў цывільнае, у смужковай кучошцы набакір. З прыходам гасця атрачы за ўсталяванася шыняны. Незнаёмы важна сеў да стала, адкашыляў, збівў кучошчу на патыліцу, лініў далонямі па каленнях... Нарэшце, сшыпануў кучу слоў:

— Вы ўсе тутэйшыя, хлопцы? Вельмі добра. Да вас прыхеа! Я—Васіль Іванавіч Фандыбок. Чузі? Мая расладоўная ад апарожскага калгаса. Мой прапрадзед гэсімным пером пісаў гатаму, як яго... ну, турку... Продкі мае ваявалі, зямлю сахою паркалі. А я на шырокую прастору выйфіса. Васемнаццаць год служыў мастацтва. А ці ведаеце, хлопцы, што такое мастацтва? Яно не салавей, само ў вашы Шчорсы не залаціць. Тут патрэбна таленавіты чалавек, прыхільнік мастацтва. Так, так! Па сакретаў слажу вам, як і чаго я апынуўся ў Шчорсах. Уора гата было. Званок. «Да тэлефона асабіста Фандыбока...» Слухаю.

А перада мною проста аж моляцца: «Дарэгі Васіль Іванавіч! Выручай, браток! З'езды ў Шчорсы... Адрэды былі музична-харавую славу шчорсаўцаў... Удзуржы...» Я хацеў быў адмовіцца: заняты па горла, у трох раёнах вяду хоры і аркестры. Хіба жартачы—шэсць калгасаў! Дзе Наваградск, дзе Каралічы, дзе Калозаўшчына,—усюды «своечасова паспяваю, вучу, дырыжырую. У Наваградскім педвучальніку асноўная работа — музыка, песні і танцы. Акруга вялікая—Фандыбок адзін...» Аднак,—думая,— каму-каму, а калгасу імя Шчорса памалу. Кройка!

Людзей станаілася ўсё больш. І кожнаму, хто заходзіў, хацелася глянуць на гананка гасця. А той, жэстыкулюючы, паўтараў:

— Ствару хор, пару аркестраў. Ручаюся, усё шчорсаўскае канцэртны будучы прымацця толькі на біс! Біс і бом!...

Так адбывалася першае знаёмства. Пасля гэтага Фандыбок наладзіў у б'юфесе сельна «генеральную рэпетыцыю», выканаў першым нумарам «Былая, двараная» А раніцай, пасля саліднай порцы— чаго вы думаеце? — самарокам і пахваліва яго зацікавіў ў штаг калгаса на пасаду кіраўніка неіснуючых хоры і аркестра. У распрадзненне «майстра труба» аддалі поўны камплет духавога аркестра (27 трубаў), даці права самому падбіраць у хор і аркестр моладзь, акая ма музычным сільм, добрыя галасы. Шчорса быў адмерна і акад: тысяча рублёў у месяці!

Не маруджычы, Фандыбок праспавяў з некалькімі хлопцамі: «до-ре-мі-фа-соль-ля-сі-до» і — знік... «Куды падаўся? Калі вернецца?» — не на жарт хваляваіся аматары самадзейнага мастацтва. Пагоны не прынесла вынікаў. Пайшла нават недарэчы чуткі, нібы «майстра труба» перахатылі ні то ў кансерваторыю, ні то ў сімфанічны аркестр, ні што гатаў страціць вельмі засмучаны ў Наваградку. Як жа цяпер будзе без Фандыбока?

Але ўсё ж бліжэй да ісіцім стаялі работнікі калгаснай бухгалтэрыі, якія сшыражэлі:

— Надзідзе дзень палучкі — і Фандыбок будзе тут як тут.

І праўда... Праз колькі дзён ужо ўсё паводна ехалі самі. Па сутулай постаці, заціраўшай снегам кучошцы пазнавалі ён!

І на гэты раз Фандыбок брава крочыў па пакоі, «творчы перавафіла», гаворыў:

— Падзюваць шчорсаўці! Не спяшчыся з імі, не сыграеіся! Зусім байкатурюць мастацтва. Нават бухгалтэрыя, на што

Ужо свядомы народ, і тыя—у кусты... Ніводнай ноты не вымушчалі, да духавой трубы губою не дакрануліся... Бегаю, крчыць: «Электрык, вады-тэа для пачатку хоць азь!» а ён у адказ: «Не ведаю, а янога надыма дзюмчы у трубу». Я да бібліятэкара, я да радэста, я да эдавога: «Актывісты,—кажу імі,—пакажыце прыклад!» Маўчаць. Не адказваюцца. Вось да чаго прыводзіць нізкае сядомасць!.. Фандыбок дрэнны арганізатар? Дудкі! Хто больш да ўсіх у алоцыі на моцкіх іграў? Я. Каму даручаюць кіраваць хорам і аркестрам? Мне. Чаго шчорсаўцам яшчэ трэба: для духавога аркестра самы лепшы мадыоні марш я распісаў! Іграючы, хуцнец? Хікі-каюць... Каюць: «У нас інады даўгавечныя. Навошта ж траціць час на паніхду!» А таго не ведаюць, што гата першым нумар майёй праграмы. І наогул нешта надобра ў майёй парфіі... Аркестры распадаюцца, харысты ў хованні гуляюць. Нават у самім Наваградку... Быў у мяне ў гэтым горадзе баявы духавы і агарылася бада. Паўтуша, другая труба, пасля паймаў, на якіх мы ігралі, ад спіртнога, каб яно згарада, богу душу алаў. Пракурор умашаўся ў гэтую справу, і з аркестра—шпмы! Цяпер я вырашыў дзейнічаць інакі. Каб у Шчорсах іграці, спявалі і танцавалі, абавязкова паставію гатае п'ятанне рубам, калі не ў Гродна, дым у Мінску!

І ён, добра не развітаўшыся, падаўся сваёй дарогай. У Гродна ці ў Мінск «пытаны рубам стаяць»? Не, у б'юфет скіраваўся «майстра труба» і... аматар спіртнога.

Пакуль адсутнічае Фандыбок паслухам, што таворач асобны камуністы з калгаснай партыйнай арганізацыі.

Шчорсы астаўна славянска песня і музыкая. У поці і на лузе, на вяселлях і хрысцінах, пры сустрэчах і провахах шчорсаўцы спяваюць задушныя песні.

Перад самай вайной ацін удалы хармаістра сабраў лепшыя галасы ў адно, стварыў хор. Шчорсаўскі хор на агалгах першыя месцы займаў, п'яніна ў промью атрымаў. Пасля вайны ініцыятыва чамусьці згасла. Было падобна, што шчорсаўцы, па волі зды, чакаюць дзімаго ад якога-небудзь Фандыбока. Але тады Фандыбок ў Шчорсах не было. І яго адцін час замяняў нароўнымі пасломчыкам, які чаргаваў «аліагу» са «свецкім» песняспіваннем. Дзятка, мякка камучы, адцілені інаю на калірас. Такой бады! Тады ў вёску завітаў нейкі слыхав «беа розу і п'яма». Ен хадзіў ад хаты да хаты, спяваюў услаўку брыду, выдочыць сабе за артыста. Гэты вандроўнік і цыпер хоцьці васткомы сшыжмаі, але ўжо не надрывае глотку, а старае «на звы выпадкі жыцця» прашэніці, атраваючы значную плату.

А потым, калі ўтварылася «артыстычная прабына», не правафіла «заслужаны хартурчык» Фандыбок. З таго часу ў калгасным клубе нічога не змянілася, калі не лічыць, што часта амальца кадрыла на лаяноўку, фолька на ваяльцо.

Вос і цяпер, пакуль Фандыбок «залівае радматра», чадавец дзесціч калгаснікаў з трымаго ў душы загаварылі:

— Сорам, ды і толькі! У калгаса, які выхваў сваіх ардананосцаў, даюгуў амаль наспімілібнага прыбытку, у гэтым калгаса астварае културту» нейкі абібок... — Мы сёння настолькі багатыя, што гэтую справу можам дзверчыць чалавеку з вышайшай музычнай або тэатральнай адукацыяй.

— Фандыбока знайшлі! «На першай трубе іграці!»

— А карысці з таго... У трубу насу заганяю.

Справадзіваіся, разумныя галасы.

Нарэшце, цілава; што думаюць у Наваградскім раённым адрэсе і Гродзенскім абласным упраўленні културы аснона накіраванія ў вёскі кваліфікаваных кіраўнікоў самадзейных калектываў?

В. ХОМКА.

Творы розных год

Калі бярэш у рукі: знаёму ў дзяцінства кнігу—успамінаеш баявую камсамольскую песню, якую спяваў многа год назад, вершы, якімі захапляўся тады і якія запамінуў на ўсё жыццё. У той песні і ў вершах гучыць пафас твай суровай романтичнай маладосці, у іх чутца дыханне непаўторных дзён першай п'яцігодкі, таго часу, калі мы з камсамольскім запалам ліківалі куліцы гняды і неішчменнасць, дапамагалі партыі ствараць першыя калгасы, на пустах будаваць новыя заводы, іпаці вучыцца на рабфіка, аці інтэраціліную прапаганду, заісваліся ў турці «Варашчылаўскіх стралякоў».

З'яўляліся гэтыя песні і вершы— і іх падохлаў народ. Праўда, агукаліліся асціжучыя лікчюшы, якія гнукалі: «Гэта не паэзія», «адмадзена нікому не патрэбна», «толькі чыстае мастацтва ўбагагаче гісторыю културы». Але даўно забыты гэтыя «шаптуны» ад літаратуры, а баявыя песні тых дзён жывуць у народзе, «как старое, но грозное оружие». На іх маладое пакаленне знаёміцца з юнацтвам сваіх бацькоў, адчувае хваляванні першых камсамольцаў, ударнікаў і стыхаюлаў, будаўнікоў Камсамольска і Магіцікі.

Усе гэтыя думкі і адчуванні прыходзяць, калі пачынаеш чытаць кнігу выбраных твораў Андрэя Александровіча, якую нядаўна выпусціла Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі.

Александровіч быў сярэд першых запалаў маладой паслакастрычніцкай беларускай паэзіі. Ен прышоў з рабочай усраіны на старонкі нашага друку 15-гадовым хлопчыкам. Пра вытокі і прызначэнне сваёй творчасці ён сам вельмі трайна сказаў у апіграфі да гэтай кнігі:

Дзень добры. Радзіма! Табе Я простую песню сваю,
Народжаную ў барацьбе,
Для барацьбы адалю.

У кожным вершы Александровіча адчуваецца адзінка часу, жыццёвы туні і пачуці яго сучаснікаў і аднагодаў, разам

з якімі ён уступіў у бурны гадзі грамадзянскай вайны і будаўніцтва, пачаў свой жыццёвы шлях Пятнацігадовай паці у першым сваім вершы «Да моладзі» заклікаў сваіх аднагодаў:

Выйдзем, працоўная моладзь,
Вольны свой край будаваць!

Менавіта такіх настроі быў ў той час адзіка чытачам, якія яшчэ толькі далучаліся да културы, да грамадскага жыцця. Таму яны палюбілі баявы, сугучныя іх пачуццям вершы Маякоўскага і Белына, Кірэйлава, Шкулёва. Палятава і многіх іншых паэтаў, якія вінтоўкаў і паром змагаліся за новае жыццё, за новую павлі. Асабліваці новай, народжанай рэвалюцыйнай, паэзіі былі ўласцівы лірычны лепшыя прадстаўнікоў маладой беларускай паслакастрычніцкай літаратуры.

Александровіч першы з нашых паэтаў прыніеў у літаратуру тэму горада, інтанацыйна работнай песні, пераклічку гукаў першых адрожаных заводаў. Ен пісаў:

Мая песня —
Кліч заводаў,
Мая слова —
Гул машын,
Мая песня —
Шлях паходаў,
Мая слова —
Плынь думч.

Такая дэкларацыя вельмі характэрная для паэзіі дваццатых гадоў, калі заводы і машыны яшчэ засялялі канкрэтным вобра чалавека.

З кожным годам п'яціраецца кола тав паэта: в'яўляюцца вершы пра Леніна, пра камсамол, пра дружбу з вялікім братнім народам Расіі, але асноўнай матай яго паэзіі заўлавацца стваральная праца людзей, якія мяляюць аблічка зямлі. Прыкладам можа быць верш «Сасна», у рытміцы і баявым настроі яго адчуваецца поды новага часу, размах вялікіх работ:

Эх, сасона—сасна,
Нашы дні суровыя,
Бераляю да бераяна—

Хата новая,
Хай красуе родным краі
Школамі і клубамі
Засяляе небарай
Завалскімі трубамі.

І не выпадкова ў тым гадзі гэтыя радкі гучалі ва ўсіх клубах, імі захапляліся многія дзятка, яны станаіліся песнямі. Вось таму, перачытваючы цяпер гэтыя вершы, адчуваеш сабе так, нібы сустраўся са сваім юнацтвам, якое прышла на суровыя і радасныя дні першага дзесяцігоддзя нашай дзяржавы.

Радуючыся росквіту роднай зямлі, паэт ніколі не дабіваўся пра ёй сваіх гаротных братоў, якія гібелі пад акупанцыі беларускіх паюў. Яго вершы «Панскі падрумак», «Пагранічная вясна», «Фабрыка смерці» (чамусьці не ўключаны ў зборнік) і іншыя, бясспрачна, даходзілі праз драмы і карыёны да занятоўных працоўных Заходняй Беларусі, якіякі іх сацыя агонь, гартваць мужнасць і волю:

І чые сэрца гул палеміны:
— Сей агонь!
Падмавінас, пад'ярэмны,
— Сей агонь!
У далінах Вісла, Шчары,
— Сей агонь!
Край збярэ ўраджай пажараў,
— Сей агонь!

(«Пагранічная вясна»)

Андрэй Александровіч актыўна адгукаецца на ўсе важныя падзеі свайго часу, ён піша вершы, прысвечаныя Вялікаму Кастрычніку, уручыню калгасам актэ на вачнае карыстанне зямлю, героам грамадзянскай вайны, новаму Мінску, складзе гнёўнага вершы, якія заклікалі да пільнасці і барацьбы з класавымі ворагамі, што з-за вугла палізілі ў лепшыя сі

КНИГУ — КОЖНОЙ СЯМІ

Яшчэ лепш прапагандаваць літаратуру

За апошні час у сталіцы рэспублікі большасць бібліятэк сістэмы Міністэрства культуры значна палепшыла справу прапаганды і распаўсюджвання кніг у масах. Прыведзены літаратурныя вечары, прысвечаныя творчасці беларускіх пісьмемнікаў Я. Коласа, Я. Купалы, П. Броўкі, М. Танка, І. Шамякіна, Я. Брыля і інш. на аўтаматэматычных, трактаным, веласіпедным завадах, камвольных камбінаце, фабрыках імя Крупскай, «Памунарцы», у трамвайным парку і ў многіх інтэрнатах будаўнікоў. Гэтыя вечары выклікалі вялікую цікавасць чытачоў.

Бібліятэкі разам з грамадскай працай канферэнцыя чытачоў па абмеркаванні творчых і расійскіх кніжачак і «Брыніцы», У. Гарынава «За годам год», Я. Брыля «На Выстралі» і інш. Часта такія канферэнцыі праходзілі з удзелам аўтараў, якія былі вельмі ўдзячнымі чытачам за крытычныя заувагі па іх творчых.

Створана больш 20 філіялаў бібліятэк на прапрыетарыя, будоўлях, у інтэрнатах рабочых. Яны палкам сабе апраўдалі як важнейшая форма прапаганды літаратуры. У маладзёжных інтэрнатах будаўнікоў Фрунзенскага, Варшавскага, Кастрычніцкага раёнаў праведзена многа цікавых мерапрыемстваў, сустрач моладзі са старымі большавікамі, удзельнікамі Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны, з пісьмемнікамі, дзесяцімі навуцы і мастацтва, наватарамі вытворчасці.

Асобныя бібліятэкі шукаюць і знаходзяць новыя цікавыя формы работы па абслугоўванню масавага чытача. Так, напрыклад, гарадская бібліятэка імя Янкі Купалы вылучае запатрабаванні кожнай катэгорыі чытачоў і, зыходзячы з гэтага, падбірае літаратуру. Арганізаваны доступ

да старажой, картатэк, каталагаў. Гэта выклікала цікавасць у чытачоў, павялічыла наведванне бібліятэкі і колькасць кнігавыдач.

У выніку добрай індывідуальнай работы ў многіх бібліятэках значна павялічылася колькасць чытачоў. Так, у масавай бібліятэцы імя Гогала Фрунзенскага раёна цяпер налічваецца больш 3 000 чытачоў.

Многія бібліятэчныя работнікі сталі сапраўды майстрамі сваёй справы. Дзесяць год працуе загадчыкам хатняга абнавілення раённай бібліятэкі імя Маякоўскага В. Мандрык. Пра многіх чытачоў яна ведае не толькі імя, кім і дзе яны сцарапаны, але і схільнасць кожнага з іх да чытання, таму заўсёды падбірае кожнаму неабходную і патрэбную кнігу. Бібліятэка часта наведвае маладыя рабочыя мотавелазавода, слесар Уладзіміраў, які чытаў многа, але больш творы мастацкай літаратуры. Аднойчы В. Мандрык, дазнаўшыся, кім працуе гэты рабочы, паракмендавала яму кнігу па сласарнай справе. Спачатку хлопец нават быў адзінацім, чаму бібліятэкарка раманавала яму такую літаратуру. Але, узяўшы кнігу, уважліва вывучыў яе, і яна дапамагла яму палепшыць калекцыю дэталей пры аборцы матэрыялаў. Пазней ён раскажаў сваім таварышам, што ў раённай бібліятэцы многа тэхнічнай літаратуры, і яны таксама сталі актыўнымі чытачамі.

Тры гады назад у масавую бібліятэку Кастрычніцкага раёна прыйшла пасля сканчэння тэхнікума маладая бібліятэкарка М. Тарасіна. Спачатку ёй было цяжка працаваць. Кніжны фонд вялікі, чытачоў многа. Але на дапамогу прыйшлі вопытныя бібліятэкары. Яны дапамаглі маладой работніцы авалодаць справай. Біб-

ліятэка пачала разам з чытачамі складваць планы чытання, у якіх рэкамендавалася літаратура, паслядоўна падараная па пэўнай тэме. З'явіліся планы чытання — «Аб жыцці і дзейнасці Ул. І. Леніна», «Аб героях грамадзянскай вайны», «Пра нашых падарожнікаў», «Вачыма савецкіх людзей» і г. д. Дзесяцімі чытачоў сталі браць літаратуру, прытрымліваючыся гэтых планаў.

Многа энергічных работнікаў у іншых бібліятэках горада. Дзесяцімі іх павышаюць сваю кваліфікацыю шляхам завочнага навучання ў вышэйшых і сярэдніх навуковых установах, у школах рабочай моладзі, на шматлікіх курсах, семінарах.

Работа бібліятэк залежыць ад дзейнасці многіх арганізацый. Бібліятэкар на сённяшні дзень нас не задавальняе. Ён ператварыўся ў так званы перавадчыны пункт паміж бібліятэкамі і кніжнай базай. Праца бібліятэкар дазваляе ў месцы абраць работнікаў бібліятэк і інфармаваць іх аб новых наступленнях літаратуры. Гэтым і абмяжоўваецца яго работа з намі.

Часта ад чытачоў розных прафесій — слесары, электравырашчыкі, токары, механічныя работнікі пацужу скаргі на адсутнасць у бібліятэках літаратуры па іх спецыяльнасцях. Сваргі палкам абгрунтаваныя. У рабочых вялікая цяга да новай тэхнічнай літаратуры, і бібліятэка абавязана ім дапамагчы. І тут таксама на дапамогу павінен прыйсці бібліятэчны калектар.

Яшчэ адна абгрунтаваная прэтэнзія да бібліятэкар. Ужо некалькі год выдвучаюцца размовы аб тым, што ў бібліятэцы павіна паступаць апрацаваныя, закладзеныя кнігі. Калі гэтае пытанне было ўзнята перад калектарам, работнікі апошняга спамыслагі на адсутнасць памешкання для апрацоўкі літаратуры. Аднак цяпер ён знаходзіцца ў добраапрацаваным памешканні, і час ужо яму ад слоў перайсці да справы. Наогул, бібліятэкар адарваны ад бібліятэк і не ведае іх патрэб.

Не менш важным пытаннем, звязаным з работай бібліятэк і камплектаваннем іх літаратурай, з'яўляецца пастаўка рацымнай справы. У нас многа вялікіх выдавецтваў: Беларускае дзяржаўнае, Вучэбна-педагагічнае, Акадэміі навуц, у вышэйшых навуковых установах выдаюць на вучоныя запіскі і г. д. Шырокім бібліятэкі пра планы выдавецтваў? Вядома, не. Было б карысна выдаваць рэспубліканскі білетэнь планавы ўсіх выдавецтваў, разам узятых, за год і за паўгоддзе, аб'явіць аб выпуску новай літаратуры, выкарыстоўваючы для гэтага радыё, кіно і іншыя формы прапаганды.

Не менш важнае пытанне ў рабоце бібліятэк — размяшчэнне і будаўніцтва новых памешканняў. Многія бібліятэкі пакуль яшчэ размешчаны ў напалупадальных памешканнях, маленічкіх пакойчыках, дзе няма элементарных умоў для нармальнай работы. Ці не час падумаць пра будаўніцтва тыпавых бібліятэк на прыкладу школ, бальніц, магазінаў і г. д.?

Сталічныя бібліятэкі павіны мець добрыя ўмовы для нармальнай работы.

Т. САЛАГУБАВА,
Інспектар Мінскага гарадскога аддзела культуры,
Л. ФРЫД,
загадчык масавай бібліятэкі Кастрычніцкага раёна.

РАЗНАСТАЙНЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ

У цэнтры гарадскога пасёлка Шучын знаходзіцца раённая бібліятэка. Тут ёсць хатні абнавіленне, аддзел камплектавання бібліятэк-перасоак, чытальная зала, у якой вечарамі заўсёды поўна людзей.

У мінулым годзе раённая бібліятэка ўдзельнічала ў рэспубліканскім аглядзе калектываў і заняла першае месца. Нядаўна ёй уручаны дыплом Міністэрства культуры Беларускай ССР. За ўзорную працу граматы Міністэрства культуры БССР і грашовыя прэміі атрымалі загадчыца бібліятэкі З. Альшэўская і загадчыца чытальнай залы Л. Дзясненка.

Раёны камітэт камсамолу вырашыў устанавіць пераходны Чырвоны сцяг РК ЛКСМ і раёнага аддзела культуры для ўзнагароджання лепшай камсамольскай арганізацыі і культуры-асветнай установы за першае месца па ўсіх відах культуры-масавай работы на вёсцы. Прадугледжана таксама стварэнне экспедыцыі, якая ў ліпені-жніўні правядзе збор фальклору, народных песень, арнаменту і іншых твораў народнага мастацтва.

На здымку: у раённай бібліятэцы. Тэкст і фота А. Траяноўскага.

Калі працаваць з душой

У адным з лепшых дамоў горада Лельска на вуліцы Карла Маркса размяшчаецца раённая бібліятэка. Асабліва інтэлектуальна тут пасля працы і ў выхадны дзень, калі гараджане спяшаюцца сюды абмяняць кнігі або пачытаць газеты, часопісы.

Вось вы заходзіце ў абнавіленны адрас бібліятэкі. Перад вамі вітрыны: «Чытайце беларускую літаратуру», «Навінкі літаратуры», «Сорак год Савецкай Беларусі» і інш. За бар'ерам, выйшаўшы а-за-ста-ла, размаўляе з чытачом загадчыца бібліятэкі Марыя Пісарчык.

— Вы, таварыш Шарлаі, хочаце пачытаць беларускія раманы? Вельмі добрыя. Вазьміце, калі ласка, «Брыніцу» Івана Шамякіна. Цікавае кніга.

— Калі вы раіце, то трэба браць. Ведаеце, Марыя Пісарчык, я рада, што той рад паслухала вас і ўзяў часопіс «Полымя». З задавальненнем прачытаў і ў ім акрамя апавяданняў і вершаў працяг рамана Міхася Лынькова «Векі помняць дні».

А вось зайшоў пенсіонер — старэйшы камуніст Лельска прышоў Рыгор Садаткаў. Ён прынёс аднавіць кнігу «Камеіныя поесі» Б. Федарова.

— Як вам падабаецца кніга? — пытае ў яго Марыя Пісарчык.

— Можна звазіць на мяне, што параіла вам яе ўзяць?

— Што вы! Я з вялікім задавальненнем прачытаў гэты цудоўны раман. Вельмі дзяку.

Марыя Пісарчык падае

чытачу «За правое дело» В. Гросмана.

— Думаю, Рыгор Іванавіч, што і гэта будзе не горшай.

Юнак год чатырнаццаці завяртаецца да бібліятэкаркі:

— Дайце мне што-небудзь аб палітэх у космас.

— А ты што, задумаў на Марс паліцець? — жартаўліва пытае Марыя Пісарчык.

— Уск бымае, — усміхаецца юнак. — Магчыма, і я буду пасажырам у першым рейсе...

Марыя Пісарчык уважліва дзівае кожнага чытача. Настойліва, з вялікай любоўю прапагандава яна кнігу — скарбніцу чалавечых ведаў.

Чытальная зала знаходзіцца на суседзтве. На сценах гэтага пакою размешчаны розныя стэнды і фотавішталі.

Як у абнавіленнай, так і ў чытальнай залах, — чыста, утульна. Відны, многа часу ўзяла сваёй справе і загадчыца чытальнай залы тав. Стрыжынок.

Работнікам бібліятэкі добра дапамагаюць чытачы-актывісты. Калі гутарка заходзіць аб мастацкім абармленні, загадчыца бібліятэкі кажа:

— Есць у нас чытач, наш павяжаны Зітрон Іванавіч Бондар, пенсіонер. Ён добра дапамагае нам у гэтай справе. Стэнды, кніжныя вітрыны, інфармацыйна-бібліяграфічны і плакатны спрыноў прапаганда кніг, прыліваюць чытачоў. У нас, калі заўважым, у абнавіленнай зале ёсць спецыяльныя скрынкі свабоднага выбару кніг як навукова-папулярных, так і мастацкіх.

Бібліятэка з'яўляецца метадычным цэнтрам раёна. Яе за-

«Сорак год Савецкай улады на Лельскай вёсцы». З дакладам выступіла Марыя Пісарчык. Слуды ж быў запрошаны самадзейны калектыў Стайскага сельскага клуба. Людзям сабралася шмат. Вечар прайшоў з удзелам. Адрозж пачаўся даклад паказам мастацкай самодзейнасці. Хор вясковых гуртоўцаў уранцы адкрыў вечар песнямі «Партыя — наш рулявы», «Дзякуй партыі». Затым актыўна рабілі бібліятэкі Докін прычытаў урывак з паэмы Маякоўскага «Добра». Потым зноў загучалі песні, калгасныя частушкі, дэкламаваліся вершы. Выступленне працягвалася да позняй ночы. Адна за другой ліліся песні аб партыі, шчасці, працы і каханні...

Такія ж зместныя вечары ў форме дыскусіі, канферэнцыі чытачоў, літаратурна-мастацкіх вечароў бібліятэка правяла ў многіх калгасках і на прапрыетарыя раёна.

А вось зусім нядаўна ў раённым Доме культуры была праведзена канферэнцыя на тэму «Школа сучаснай навуцы».

Уся гэта разнастайная праца калектыву раённай бібліятэкі разам са сваім шматлікім актывам, а таксама работа з бібліятэкамі і загадчыкамі сельскіх клубоў у горадзе і на вёсцы дае добрыя вынікі.

За апошнія тры гады колькасць кнігавыдач па раёну павялічылася амаль удвая, настолькі ж павялічылася і колькасць чытачоў.

Многа, вельмі многа можна зрабіць, калі з любоўю ставіцца да сваёй працы.

В. ШАЙДАЎ.

ВАЖНАЯ РАЗМОВА

У Брэсце адбылася канферэнцыя работнікаў культуры вобласці. Адкрываючы канферэнцыю, намеснік старшыні аблвыканкома М. Крыштафонік падкрэсліў важную ролю клуба, хаты-чытальні, Дома культуры, чырволага кута, бібліятэкі ў гаспадарчым і культурным жыцці калгаснай вёскі.

Дэклад аб мерах палепшэння культуры-масавай работы сярод насельніцтва зрабіў сакратар Брэсцкага абкома партыі М. Забэйца.

Успрычых выступілі работнікі ўстаноў культуры і камсамолу, кіраўнікі сельскагаспадарчых арцелей. Старшыня калгаснага Стайска Іванавіча раёна Т. Валавенка расказаў, якую ўвагу янае праўленне і партыйная арганізацыя арцелі развіццю мастацкай самодзейнасці.

— Многіх некалькі год назад, — гаворыць ён, — яшчэ калгаснікі іранічна ставіліся да таго, што я стаў салістам калгаснага хору. Але неўзабаве гэты погляд змяніўся. У хор прышлі маладыя і пажылыя калгаснікі. Цяпер у нашай самодзейнасці звыш 100 чалавек. Працуюць драматычны, харавы і танцавальны гурткі. Праўленне арцелі ў гэтым годзе пачынае будаваць калгасны Палац культуры, на які адушана 800 тысяч рублёў. Для нашых спартсменаў будзе пабудаваны стадыён.

Пра добры пачынаў камсамольцаў расказаў сакратар Высоўскага райкома партыі тав. Бут-Гусейма. У калгасе імя Кірава моладзь сваімі сіламі вырашыла пабудаванне з мясцовых матэрыялаў пачынаў брыгадны клуб. Два з іх ужо тавары. Маладыя калгаснікі заклікалі ўсіх камсамольцаў і моладзь раёна паславацца іх прыкладу.

Грамадскасць раёна жыла адгукнулася на зварот кіраўніц. У раёне вырашана пабудаванне да канца года сіламі грамадска-цятры тыпавых і 36 брыгадных клубоў, 12 кінапракатных.

Важнае пытанне паставіў мастацкі кіраўнік Пінскага гарадскога хору А. Чопыч. Ён зазначыў, што на Палесці неабходна стварыць калгасна-прафесійналы хор. Трэба заняцца зборам і папулярнага фальклору Беларускага Палесся. Абласному Дому народнай творчасці варта выдаць зборнік «Палескія песні».

Выкладчык Брэсцкага музычнага вучылішча М. Русін гаварыў аб тым, што ў вобласці не вядзецца сур'ёзна прапаганда Беларускай музыкі. У Брэсце даўно не былі сімфанічны аркестр філармоніі, аркестр народных інструментаў пад кіраўніцтвам І. Жыноўца. Арганты Беларускага і філармоніі, якія прыязджаюць ў вобласць, ставілі прад сабой камарыжныя мэты, слаба знаёмілі слухачоў з творамі Беларускага кампазітараў. Для палепшэння культуры абслугоўвання насельніцтва вобласці тав. Русін прапанаваў арганізаваць у Брэсце канцэрты-эстрадныя бюро.

Многія прамоўцы выказалі незадавальненне якасцю папулярных спецыяльных у Магілёўскай і Гродзенскай культасетывучылішчах. Іх выпускнікі часта не могуць самастойна кіраваць клубам, хатня-чытальняй, не іграюць ні на адным музычным інструменце.

Дырэктар абласнога Дома народнай творчасці тав. Ваўжыч, дырэктар Пінскага гарадскога Дома культуры тав. Сакольскі, загадчык Іванавіча раёнага аддзела культуры тав. Краўчанка прапанавалі арганізаваць практычную базу касцюмаў і рэжысуры для самадзейных артыстаў. Прамоўцы адзначалі, што ні ў адным магазіне Мінска нельга знайсці Беларускага нацыянальнага інструмента — цымбалістаў.

У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел міністр культуры БССР Г. Кісялёў, народны артыст Саюза ССР Р. Шырпа, намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КПБ Г. Канавалаў, дэлегацыі прадстаўнікоў культуры з Валынскай вобласці Украінскай ССР і з Гродзенскай. Удзельнікі канферэнцыі прынялі сацыялістычны абавязанасць — выстойліва сустраць 40-ую гадавіну БССР і адклікалі на спартыўства работнікаў культуры Гродзенскай вобласці.

(Наш кар.).

ДЗЕННИК МАСТАЦТВА

Радыеканцэрт беларускай музыкі

У кансерваторыі адбыўся радыеканцэрт, прысвечаны беларускай народнай песні. Уступнае слова зрабіла В. Сіжко. У канцэртзе выканана многа народных песень у розных апрацоўках. У першым аддзеле выступіў Беларуска народны аркестр пад кіраўніцтвам І. Жыноўца. Прагучалі папулярныя творы беларускіх кампазітараў, напісаныя спецыяльна для гэтага калектыву і апрацоўкі народных мелодый. Фантазія на беларускія народныя тэмы Я. Глебава, дзве часткі з сюіты на беларускія народныя тэмы М. Чуркіна, яго ж вальс і полька, частка з сюіты на тэмы сучасных беларускіх народных песень Я. Цікоўскага былі выкананы па-майстэрску. Лёўня прагучалі народныя песні «Купаліна» і «Перабіліна».

У суправаджэнні аркестра народная артыстка рэспублікі Т. Ніжніцкая праспявала народныя песні «Барозка» і «Козачка» ў апрацоўцы М. Чуркіна і славуце «Будзьбу» ў апрацоўцы Я. Цікоўскага. Саліст опера тэатра В. Гаўшакоў выканаў песні «Шумныя барозы» ў апрацоўцы Р. Пукета і «Чыроная вяртэчка» ў апрацоўцы Н. Сакалоўскага. Салісты-цымбалісты — лаўрэаты VI Сусветнага фестывалю моладзі ў Маскве — В. Бурковіч і Н. Шмельнік выканалі фіналь канцэрта для цымбал з ар-

кестрам Л. Камінскага, у якім выкарыстаны тэмы Беларуска народных песень.

У другім аддзеле ўдзельнічалі хор і салісты Беларускага радыё. У гэтым сезоне хор радыё ўжо некалькі разоў выступае на канцэрты эстрады. У дадзеным выпадку яго выступленне было «жамельным». Чысцяна строю, цёплым і сардэчным выкананнем, выдатнай дыкцыяй — адметныя ўласцівыя хоры. Сярод дэвіц твораў, выкананых калектывам, былі песні, якія часта гучаць у эфіры, і такія, з якімі хор знаёміць слухачоў амаль упершыню: «Ой, на гары пшанічанык», «Ой, лід зарадзіла», «Каргоданя» ў апрацоўцы Н. Сакалоўскага, «Канстанціна Заслонаў» і «Каліна-маліна» ў апрацоўцы А. Багатырова, «Ші я ў садзе» і «А ў тым бары» ў апрацоўцы Г. Вагнера, шырока вядомыя песні «Ой, рана на Івана» ў апрацоўцы Прахарава і «Пайду, Ясю» ў апрацоўцы Р. Пукета. Колькі ў гэтых творах тонкіх душэўных рухаў, яркіх тэм, запамінальных вобразаў, хваляючых настрояў!

Салісты радыё К. Яйсінская і В. Прышчалева выканалі ў канцэрте народныя песні ў апрацоўцы беларускіх кампазітараў для голасу і фартэпіяна.

Е. ЯКАЎЛЕВА.

У нас у гасцях...

Вясна — гэта не толькі ручаі на вуліцах і ласкавае, вясела сонца. Гэта таксама новыя сустрэчы, новыя песні. І напэўна пак талата снегу і малады гарачы смех гасцей з Гомеля прымеслі ў Палац культуры прафсаюзаў беларэае адчуванне творчага ўдзельніцтва.

...Хлопч Пятрасавічкі і Іван Цюхай-Ліпскі пасварыліся, пабіліся.

І вось цяпер едзе ў вёскаліцу станава прэстаў, каб іх памірыць.

Так пачынаецца камедыя «Пінская шляхта», якой адкрыўся канцэрт гамельнян. П'еса Дуліна-Маршэўскага — удзельніч матэрыял для самадзейнага калектыву, але, нажалі, сыграны яна была даволі бедна. Рэжысёр С. Астравуцкі не знайшоў для камедыі патрэбных фарбаў. Толькі канцоўка — па-майстэрску паставіўшая А. Рыбальчанка тавары — аказалася на ўзроўні прафесійнальнага мастацтва.

Другое, канцэртынае аддзяленне адкрыў хор пад кіраўніцтвам М. Дзіманта. Добра прагучалі руская народная песня «Глухой невоялывай тагоў» і хор з оперы Сметаны «Праздзвенная нявеста». Нажалі, калектыў не паказаў Беларускага рэпертуару.

...Калішніца хвалі ракі. З не глыбін павольна вышываюць кветкі лотаса. Потым бачна, што гэта дзятчаты, якія выконваюць вельмі эфектна, стаўлены кітайскі народны танец «Лотаса». Нерухома фігуры плывуць па сцене, танючы толькі рукі. Стварэцца поўнае ўражанне плыву-

чых кветак, якія ледзь гойдаюцца ад подушкі ветравы.

Тэмпераментна і жыццерадасна выканаў танцавальны калектыў «Рускі танец» і «Данскі казачка п'ясы». У выступленнях танцавальнага калектыву пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтва БССР А. Рыбальчанкі — значнае майстэрства выканання, выдатная пастаўка тана, патрэбавальны густ, умненне знайсці цікавыя і заўсёды новыя малюнак.

Добра не змаўкалі апладзісменты пасля выступлення выканаўцы рускіх народных песень М. Румянцавай, баяністаў В. Паладоўскага і А. Курбатова. У спявацкі моцны выразны голас, а ўсе тры вельмі добра мімічна абмывраюць песні, якія выконваюць.

Але, бадай, самым уражлівым было выступленне аркестра народных інструментаў пад кіраўніцтвам К. Карнілава, які выканаў вальс з балету П. Чайкоўскага «Спячая красуня», польку «Пішчыка» І. Агана і Іосіфа Штраўса, «Чардаш» Мошкі.

З выключным удзелам сыграў на баянах «Уральскую пясняву», «Пішчыка» Дзюба кіраўнік аркестра К. Карнілаў. Ён паказаў віртуознае валоданне інструментам. На ўзроўні прафесійнага кіркова мастацтва выступіла група акрабатаў-эксіцэнтрыкаў.

Ф. ВЫСОЦКІ.
На здымку: хор Гомельскага Палаца культуры чыгуначнікаў.

ВАГНЕР — НА КАНЦЭРТНАЙ ЭСТРАДЗЕ

Чарговы канцэрт сімфанічнага аркестра Беларускай філармоніі быў прысвечаны 75-годдзю з дня смерці вялікага нямецкага кампазітара Рыхарда Вагнера.

У праграму ўвайшлі фрагменты вагнераўскіх опер. Творы кампазітара рэдка гучалі ў нас, таму выкананне аркестрам філармоніі пад кіраўніцтвам В. Дуброўскага складала гэта і разнастайнага рэпертуару прыцягнула шматлікую аўдыторыю.

Партытуры вагнераўскіх твораў выклікаюць неабходнасць пададу аркестра на дзве вялікія раўнапраўныя групы — струнны і медны. У канцэрте ж такой раўнавагі ў гучанні аркестра не было — даміравала медная група, амаль палкам загнулаў гучанне струнных і астатніх груп. Так было, напрыклад, на ўвертуры да «Мейстэрзінгера», на ўступе і антра-

це да трэцяй дзеі «Лэагрэна».

Апрача твораў даволі папулярных, як у верыора да «Тангейзера», урывкі з «Лэагрэна», у канцэрте былі выкананы «Траурны марш» з «Пісці багоў», «Пад'е валькірыя» з «Валькірыя», фрагменты з «Трыстан і Ізаольда». Аркестр увогуле справіўся з праграмай. Недахопы, на якія ўжо ўказалася і некаторыя іншыя, вынікаюць з асноўным з-за недастатковай сыгранасці маладзійнай струннай групы.

У канцэрте выступілі І. Балойн і Л. Дзубыч. Асабліва парадваў апошні ў двух п'есах Вальфрэма з оперы «Тангейзер», якія патрабуюць вялікай інтанцыянальнай чысціні. Артыст паспяхова справіўся са складанай задачай.

В. КАЛУЖСКІ.

ЮБІЛЕЙ ЗАІРА АЗГУРА

Са шчырай пяшчэрай і сардэчнасцю прайшоў юбілейны вечар — сустрэча выдатнага скульптара Заіра Ісаквіча Азгура з грамадскасцю сталіцы Савецкай Беларусі, з гледачамі і аміатарамі яго творчасці.

Пасля ўступнага слова П. Гаўрыленкі са зместным дакладам пра творчы шлях і грамадскае дзейнасць З. Азгура выступіў І. Ахрэчыч.

На вечары былі зачытаны прытаны, адрасы юбілеяру ад Мінскага гаркома партыі і гарсавета, Брэсцкага абкома партыі, міністра культуры БССР Н. Міхайлава, Саюза савецкіх мастакоў СССР, Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, ад творчых арганізацый братаў рэспублікі, Дзяржаўнага Трыаўскага галерэі, ад працоўных Кахоўкі і майстроў мастацтва БССР.

З шанаваанымі і пажаданнямі З. Азгуру добрага здароўя, новых здабыткаў на ніве Беларускага сацыялістычнага мастацтва выступілі пісьмемнікі: акадэмік Міхася Лынькоў — ад Саюза пісьмемнікаў БССР, Пётр Глеба — ад Акадэміі навуц БССР, намеснік міністра культуры рэспублікі Я. Шарахоўскі. Выступілі таксама ад імя Таварыства культурнай сувязі з загра-

най — Г. Верасаў, ад імя Беларуска кампазітараў — народны артыст БССР Я. Цікоўскі, артысты І. Балойн і З. Браўэрскі — па дзядушчы калектываў тэатраў сталіцы, мастак Соўф'я Лі — ад імя жывапісцаў, скульптараў і графікаў рэспублікі, С. Сціпені — ад імя Камітэта радыёфармацыі і тэлебачання пры Савецкім Міністраў БССР, М. Ткачоў — ад імя рэдакцыі і супрацоўнікаў газеты «Літаратура і мастацтва», прадстаўнікі Мінскага аўтавазаводу, палітэхнічнага інстытута і інш.

Цэла віталі юбілеяру ад імя Акадэміі мастацтва БССР вядомы савесні скульптар Е. Вучынч і жывапісец А. Лацішэвіч.

Са словамі глыбокай удзячнасці за добрыя пажаданні і шчырыя віншаванні выступіў Заір Азгур.

Урачысты вечар закончыўся канцэртам, у якім прынялі ўдзел народныя артысты рэспублікі І. Балойн, С. Друкер, М. Дзянісаў, Р. Маладз, А. Нікалаева, заслужаны артыст БССР З. Браўэрскі, В. Крыжава, Г. Мартынаў, М. Шухаў, канцэртмайстэр Т. Міянсарава і Е. Эфрон, саліст балету С. Трахоўскі.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОУ.
Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРШІНОВІЧ (адказны сакратар), Пётр ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРПА.